Taflen Waith: **Ffoaduriaid Iddewig ym Myddin Prydain yn ystod yr Ail Ryfel Byd**

TASG 1

a) Darllenwch fywgraffiad byr o Herman Rothman:

Ganed Herman Rothman yn Berlin, yr Almaen, ym 1924, i rieni Iddewig Pwylaidd. Cyrhaeddodd Brydain fel ffoadur ar y Kindertransport yn Awst 1939 ac aeth i'r hachshara (canolfan hyfforddiant amaethyddol) yng Nghastell Gwrych, Abergele. Ymunodd â’r General Service Corps yn 1944, cyn cael ei drosglwyddo i’r King’s Own Scottish Borderers. Ymunodd yn ddiweddarach â’r Corfflu Cudd-wybodaeth ac roedd ymhlith y bobl gyntaf i gyfieithu ewyllys gwreiddiol Hitler pan ddarganfuwyd dogfennau wedi’u gwnïo i ysgwyddau siaced yn perthyn i Heinz Lorenz, ysgrifennydd y wasg ar gyfer Joseph Goebbels. Wedi hynny ysgrifennodd lyfr, *Hitler’s Will*, yn manylu ar ei brofiadau.

b) Gwrandewch ar y clip o Herman Rothman yn disgrifio ei gymhelliad dros ymuno â’r lluoedd arfog.

c) Gan weithio mewn parau neu’n unigol, atebwch y cwestiynau canlynol:

1. Pam roedd Herman eisiau ymuno â'r lluoedd arfog?

2. Ydych chi'n meddwl bod ei resymau'n ddilys?

....

....

....

....

....

....

....

....

....

TASG 2

a) Darllenwch fywgraffiad byr o Herbert Patrick Anderson:

Ganed Herbert Patrick Anderson yn 1913 yn yr Almaen fel Helmut Herbert Fürst. Yn chwech oed, symudodd i Fienna, Awstria. Cyrhaeddodd Brydain ym mis Mawrth 1939. Ar ôl dechrau'r rhyfel, llwyddodd i dderbyn statws 'estron cyfeillgar', a'i galluogodd i ymuno â'r *Pioneer Corps*. Bu'n gweithio yn Le Havre yn Ffrainc o fis Mawrth 1940 ond dychwelodd i Brydain yn dilyn enciliad Dunkirk. Cafodd ei adleoli i Gymru a bu'n ffodus i ddianc o ddamwain â ffrwydryn tir yn Noc Penfro a laddodd 19 o filwyr, gan gynnwys tri ffoadur Almaenig-Iddewig. Symudwyd ei uned wedyn i Gaerfyrddin. Gwasanaethodd yn ddiweddarach yng Ngwlad Belg , yr Iseldiroedd a'r Almaen , a daeth yn ddinesydd Prydeinig yn 1947. Bu farw Herbert yn Norfolk yn 2004 .

b) Gwrandewch ar y clip o Herbert Patrick Anderson yn disgrifio ei gyfnod yn Sir Gaerfyrddin gyda'r Pioneer Corps.

c) Gan weithio mewn parau neu'n unigol, atebwch y cwestiynau canlynol:

1. A fyddai gwasanaethu yn y Pioneer Corps wedi bod yn waith siomedig i ffoaduriaid?

2. Sut gallai'r boblogaeth leol fod wedi ymateb i bresenoldeb Almaenwyr ac Awstriaid yn lluoedd arfog Prydain?

....

....

....

....

....

....

....

....

....

TASG 3

a) Darllenwch am y grŵp elitaidd o 87 o ffoaduriaid sy'n siarad Almaeneg, o'r enw 'X Troop'.

Un o'r unedau milwrol mwyaf adnabyddus yn cynnwys rhai o wledydd tramor oedd No. 3 Troop of No. 10 (Inter-Allied) Commando, gyda'r llysenw 'X Troop', a leolwyd yn Aberdyfi, Gwynedd. Roedd y grŵp elitaidd hwn, a oedd yn cynnwys 87 o ffoaduriaid Almaeneg eu hiaith, wedi'u hyfforddi mewn cuddio, ymladd stryd, torri mewn i dai ac agor cloeon ar dir garw Eryri. Yn Iddewon yn bennaf, roedd yn rhaid iddyn nhw newid eu henwau a mabwysiadu gwahanol enwau rhag ofn iddyn nhw gael eu dal y tu ôl i linellau'r gelyn.

X Troop yn Aberdyfi, 1943.[1]

Llun trwy garedigrwydd Colin Anson.

Cydnabyddiaeth y Llun: Commando Veterans Archive.

Trwydded Creative Commons: https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/.

b) Darllenwch gofiant byr o Colin Edward Anson:

Ganed Colin Edward Anson yn Claus Leopold Octavio Ascher yn Berlin yn 1922. Arestiwyd ei dad gan y Natsïaid a bu farw yng ngwersyll crynhoi Dachau yn 1937. Ffodd Colin i Brydain ar y Kindertransport ym mis Chwefror 1939. Llwyddodd i osgoi cael ei garcharu ac ymunodd â'r Pioneer Corps, cyn cael ei drosglwyddo i X Troop. Cafodd ei anafu'n ddifrifol yn gwasanaethu yn Sicily yn

[1] Commando Veterans Archive, *X Troop yn Aberdyfi, 1943* <http://gallery.commandoveterans.org/cdoGallery/v/units/10IA/x+troop/3+troop+photos/3-Troop+10+_IA_+Cdo+pic3.JPG.html> [cyrchwyd 15 Awst 2022].

1943. Yn dilyn llawdriniaeth ar yr ymennydd, ail-ymunodd â'i uned ac ymladd yn [gyn] Iwgoslafia a'r Eidal. Ar ôl y rhyfel, bu'n gweithio yn yr Almaen yn ystod y broses ddadnatsieiddio. Priododd â’i gyd-ffoadur Alice Gross a gweithiodd i wahanol gwmnïau teithio yn Llundain. Bu farw yn 2016.[2]

c) [Gwrandewch ar ei dystiolaeth yn disgrifio sut y newidiodd ei enw i ymuno â X Troop](#).

d) Gan weithio mewn parau neu’n unigol, atebwch y cwestiynau canlynol:

1. Sut byddech chi'n teimlo pe byddech chi'n ffoadur yn cael cais i ymuno ag uned elitaidd yn y lluoedd arfog?

2. A fyddai newid eich enw yn broblem i chi? Eglurwch pam.

3. Pe bai'n rhaid ichi newid eich enw, pa enw fyddech chi'n ei ddewis?

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

---

[2] The Newsroom, ‘Obituary: Colin and Alice Anson’, in *The Scotsman,* 19 July 2016 <https://www.scotsman.com/news/obituary-colin-and-alice-anson-1471868> [cyrchwyd 15 Awst 2022].

………

………

………

………

………